

Hrvati i Germanicum

Stjepan SIROVEC, *Hrvati i Germanicum. U povodu 450. obljetnice Papinskog zavoda Germanicum et Hungaricum u Rimu: 1552-2002.*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu i Hrvatski povijesni institut u Beču, Zagreb, 2004., 226 stranica.

Neizbrisiv trag u hrvatskoj kako crkvenoj tako i svjetovnoj javnosti ostavili su pitomci Germanicuma. U dugoj crkvenoj povijesti malo je crkvenih zavoda koji su tako značili za Crkvu kao što je to rimski zavod Germanicum koji je prije više od 450 godina osnovao

sam Sveti Ignacije, osnivač Gregorijane i Družbe Isusove, a svojom bulom Dum Sollicita utemeljio papa Julije III. 31. kolovoza 1552. godine.

Koja mu je bila prvotna namjena? Odgoj mladih kandidata za svećenike iz zemalja koje su izravno bile ugrožene protestantizmom.

U toj dugoj povijesti mnogi su Hrvati boravili u Germanicum, za vrijeme svojih rimskih studija na jednome od brojnih papinskih sveučilišta. Jedan od njih je i sam autor ove hvalevrijedne knjige, profesor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. Stjepan Sirovec.

Autor knjige Hrvati i Germanicum, koji je u Germanicum boravio od svojih bogoslovnih dana 1969. do okončanja doktorata 1980. g. zorno je čitatelju približio Zavod i obradio mnoštvo životnih sudbina, poglavara i nenadmašnih odgajatelja otaca isusovaca, ali i životne putove čak 311 hrvatskih studenata germaničara. Među mnoštvom nadbiskupa, biskupa, profesora, klerika u Germanicum je boravio i poznati pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević, kao i mnogi danas u Crkvi aktivni laici. Autor je s osobitim pijetetom naveo i studente koji zbog zdravstvenih razloga ili smrti nisu mogli završiti studij. U tolikom mnoštvu po različitim osnovama obrađenih pitomaca Germanicuma, svakako valja spomenuti jedinog sveca koji se nalazi među do sada 1095 pitomaca. Ponosni smo da je to upravo hrvatski svetac, sv. Marko Križevčanin.

U povijesti Zavoda uz pape, kardinale i nadbiskupe bilježimo i četiri blaženika. Opet se tu nalazi jedan Hrvat, blaženi Alojzije Viktor Stepinac. Danas živućih germaničara iz svih hrvatskih biskupija ima 47. Spomenuti treba prošlogodišnje okupljanje hrvatskih i drugih germaničara u srpnju kada su posjetili Krašić i Lepoglavu, Zagreb i Mariju Bistricu, mjesta tako vezana za sudbinu *frater maior-a*, blaženog Alojzija Stepinca.

Ovu bogatu knjigu, kao šestu u nizu, izdao je Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u svojoj redovitoj ediciji za povijest Družbe Isusove u hrvatskom narodu Vrela i prinosi, koju je pokrenuo nezaboravni zmaj dolački o. Miroslav Vanino, DI., a uredio prof. dr. o. Vladimir Horvat, DI.

Uz govor Svetog oca Ivana Pavla II. u povodu 450. godišnjice Zavoda koja se slavila 2002., u knjizi se nalazi i govor nadbiskupa Josipa Bozanića što ga je upravio nazočnim germaničarima 7. srpnja 2003. godine okupljenima u zagrebačkoj prvostolnici oko groba blaženog Alojzija.

Autor je u knjizi koje je manji dio (oko 60 stranica) tiskan i na njemačkom jeziku, prikazao sve hrvatske svece, blaženike i blaženice, kao i sluge Božje: sarajevskoga nadbiskupa Josipa Stadlera i pomoćnoga zagrebačkog biskupa Josipa Langa, koji su također boravili u Germanicumu. Upravo ta njemačka verzija omogućuje da ova vrijedna studija o hrvatskim germaničarima bude dostupna i izvan granica Republike Hrvatske i hrvatskoga jezika. Time je autor svakako pridonio boljem upoznavanju našeg naroda, njegovih duhovnih velikana, njegove kulture i njegova religioznog genija. Time je pridonio boljem upoznavanju hrvatskoga naroda koji ima svoje europske korijene ali i tolikih njegovih najodličnijih sinova koje je taj patnički narod dao.

Jedan je drugi germaničar rekao da je uvijek rano govoriti o zajednici u Germanicumu jer su uspomene svježje. Da, ali ostaju za cijeli život, što pokazuje i autor ove knjige.

Knjiga je bogato ilustrirana, fotografijama rimskih građevina, planovima grada, autorovim osobnim uspomnama sa studija u Rimu i njegove profesorske i pastoralne djelatnosti. Mislim da bi se Zavod morao naći u svim vodičima i rutama brojnih hrvatskih rimskih hodočasnika kao još jedan u nizu hrvatskih tragova u Vječnom gradu.

“Ova znanstvena studija vrijedna je i zbog toga što na originalan način osvjetljuje jednu veliku povijesnu epohu i hrvatske intelektualce smješta u kontekst europske duhovne tradicije” (iz recenzije dr. Josipa Oslića, profesora na KBF-u u Zagrebu).

Očekujući novo izdanje, valja spomenuti kako se radi o opširnoj arhivskoj građi i mnoštvu imena i datuma pa bi grafički urednici morali iznaći načine za malo preglednije prikazivanje mnoštva dragocjenih i korisnih podataka uz možebitne dodatke dostupnih portreta i fotografija znamenitih pitomaca Germanicuma. Sustavno objavljeni podatci, ali i niz do sada nepoznatih crtica iz života i rada pitomaca Germanicuma, dokaz su autorova rada, marljivosti i ustrajnosti. I upravo sve to čini knjigu zanimljivim štivom, koje se čita poput kakva romana. No, ona je ponajprije znanstveni rad, koji se zbog brojnosti podataka može izdati i na novim suvremenim elektroničkim medijima - Internetu i CD-u.

Autor je, pomno analizirajući, razlažući i sustavno obrađujući sve podatke po stoljećima (od 16. do 21.), došao do zapanjujuće malog broja pitomaca iz (naše) splitske nadbiskupije (samo 8). Razlozi tome mogu biti različiti, no svakako najviše političke naravi. No, mislim da nema više ratovanja između Austro-Ugarske i Italije pa se i sada može otvoriti novi list.

Jedan od posljednjih splitskih germaničara je i biskup mučenik Josip Marija Carević, kojem je autor posvetio dosta prostora u ovoj knjizi.

Knjiga često spominje jednog od najstarijih germaničara u dugoj povijesti Zavoda, nedavno preminulog (13. ožujka 2004.) kardinala Franza Königa (1905.-2004.), koji je svojim neumornim i dugovječnim služenjem sveopćoj Crkvi, ne samo kao bečki nadbiskup, obilježio 20. stoljeće. U povodu njegove smrti katolička Austrija to je i pokazala.

U svoje kolege germaničare, koji su s njime dijelili zajedničke rimske dane, kardinal Franz König ubraja i dvojicu Hrvata koje su rimski prvosvećenici zaogrnuili kardinalskim grimizom: blaženog Alojzija Stepinca i Franju Šepera. Nedavno preminuli Kardinal, bečki nadbiskup, podijelio je sveti svećenički red autoru spomenute knjige 1972. godine u rimskoj crkvi sv. Ignacija.

U ime tolikih germaničara, njihovih roditelja, župa i biskupija iz kojih su odlazili i u koje su se vraćali nakon nezaboravnih rimskih dana, ali i u ime nas njegovih bivših studenata, njegovih župljana i kolega svećenika autoru knjige, sveučilišnom profesoru i sudcu dr. Stjepanu Sirovcu iskrene čestitke za uloženi trud i privrženost ideji Germanicumama, koja traje stoljećima sve do naših dana.

Branko Korbar